

John Mulder (Rotterdam, 1964) studeerde biologie in Utrecht (hoofdvakken zoölogische taxonomie en ecologie, en ethologie van sociale insecten). Zijn werk bestaat momenteel uit het handmatig beheren van kleine landschapselementen, onder andere in het Kralingse Bos. In het museum is John Mulder sinds 1991 collectiebeheerder van de amfibieën en reptielen.

Kort voordat John Mulder ging vertellen over zijn passie voor reptielen en amfibieën, was er bij het museum een telefoontje gekomen van de Dierenambulance. Of het museum belangstelling had voor een varaan. Vanzelfsprekend, had Kees Moeliker gezegd. Het bleek een leguaan te zijn, *Iguana iguana*. John Mulder moest er, zodra hij binnenkwam, eerst even naar kijken. Een jong dier, meer dan veertig centimeter lang, helaas zonder duidelijke plaats van herkomst. Gevonden op het ECT-terrein in de Rotterdamse haven, waarschijnlijk meegereisd in een container vanuit Zuid-Amerika. Overleden in de couveuse van de Dierenambulance. Maar nu veilig op alcohol, toevertrouwd aan de zorg van John Mulder, collectiebeheerder amfibieën en reptielen

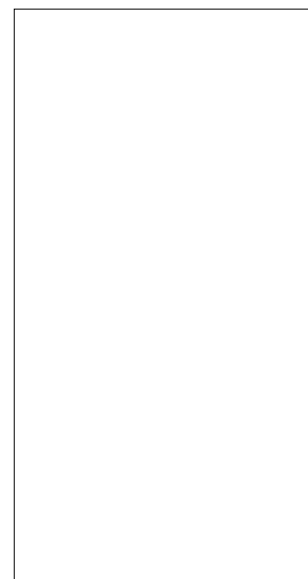
van het Natuurmuseum.

Aangemoedigd

Al vanaf zijn kleutertijd was John geïnteresseerd in flora en fauna. Dat werd van huis uit gestimuleerd. Later, tijdens zijn studie biologie kwam hij in aanraking met amfibieën en reptielen (Ecologisch onderzoek aan de drie inheemse slangen en aan de levendbarende hagedis.) Een vriend die thuis slangen hield, bracht hem verder op het spoor. Samen met hem vond hij slangen, hagedissen, padden, etc. Daarna hebben de amfibieën en de reptielen hem niet meer losgelaten. Vooral adders hebben zijn hart.

Turkije

Wie wat meer wil weten van adders, moet vooral naar Turkije reizen. John wilde alle soorten vinden en reisde er daarom naar toe. Turkije kent zo'n 10 soorten adders, wat meer is dan in heel Europa te vinden is. In 1989 was John, zoals gebruikelijk met zijn vader, op onderzoek in Oost-Turkije, in Sarikamis. Op 5 augustus ontmoette hij daar drie Nederlanders, die ook op natuurhistorisch onderzoek waren: Ruud Vis, Jan Lucas en Hans Coene. Voor het Natuurmuseum bekende namen. Die ontmoeting leidde, met een vertraging van twee jaar, tot zijn werk als collectiebeheerder bij het museum. Eenmaal

John Mulder ergens in West-Turkije met *Ophisaurus apodus* en *Coluber caspius*.
(foto: Jan Mulder)

Uit het aanwinstenboek: januari t/m december 1996

door
Kees Moeliker

Met deze rapportage over het hele jaar 1996 is de achterstand ingelopen en kan in één van de volgende afleveringen van Straatgras het aanwinstenoverzicht van 1997 verschijnen. Dit verslagjaar overschrijdt met 377 ingeschreven aanwinsten de 349 items van 1995. Er is daarmee toch, in vergelijking met de jaren 1992-1994 met tussen de 521 en 579 aanwinsten, een duidelijke neerwaartse tendens zichtbaar. Niettemin vormen de 377 van 1996 een gevarieerd natuurhistorisch ensemble en genoeg stof voor een uitgebreid verslag.

Zoogdieren

Onder deze diergroep waren de Sumatraanse tijger *Panthera tigris sumatrae* ('Borus' uit Diergaarde Blijdorp) en de lippenbeer *Ursus ursinus* (uit Artis) belangwekkende aanwinsten. Beide dieren zijn inmiddels opgezet en staan tentoon. Over de Blijdorpse giraffe 'Como' (96-048) is al eerder uitvoerig gerapporteerd. Via 'Leiden' bereikten ons twee bruinvissen *Phocoena phocoena* die waren aangespoeld bij Domburg en Den Helder (96-010 en 011). Vijf witflankdolfijnen *Lagenorhynchus acutos* (bijvangsten van de makreelvisserij), ontvangen van het RIVO-IJmuiden werden gereed gemaakt voor skelettering (96-068/072). Voor

het gemak meld ik hier een honderdtal walvisluizen (96-012) die van het exemplaar van Domburg werden afgepeuterd en doorgesluisd naar de beheerder der kreeftachtigen. Voor aanwinstnummer 96-116/118 (botten van de noordkaper *Eubalaena glacialis*) verwijs ik naar de uitvoerige publicaties in Straatgras 8(2): 25 en Lutra 39(2): 66-75. Als laatste onder de zeezoogdieren: twee gehoorbeentjes en vier tandjes van de griend *Globicephala melaena* uit Newfoundland (Ineke Vonk, 96-195).

Van de heer B. van der Waal ontvingen we een fors gewei met schedeldak van een rendier *Rangifer tarandus* (96-046) en W. Reghard kwam met drie geweien van antilopen terug uit Zimbabwe (96-037). Jan Nieuwenhuis schonk twee fossiele paardenbotten die afkomstig waren uit de collectie Van Deirse (96-081/82). Een zeer fraaie onderkaak met kiezen van de wolharige mammoet *Mammuthus primigenius* uit de Betuwe werd ons geschonken door W.F. Stenfert Kroese (96-171). Hans Post verblijdde het museum met zijn schenking van schedels van een Australische mierenegel *Tachyglossus aculeatus* (96-095) en een vogelbekdier *Ornithorhynchus anatinus* (96-096). Uit Brazilië bereikte ons een vette platte huid van een gordeldier (A. Kuperus, 96-172). Het Belasting en Douane Museum schonk, in het kader van het afstotingsbeleid, een kleine collectie in beslag genomen souvenirs (96-372),

waaronder een zebra-huid en een gordeldier. John Mulder vond in Rotterdam-Zuid een gemummificeerde huismus *Mus musculus* (96-056). Geen zoogdieren, maar wel handig om ze te verschalken, zijn twee mollen vallen van gegalvaniseerd blik en een drieloops-muizenval die Kees Heij meebracht uit Portugal (96-201). Henk Menkhorst bracht een schedel met onderkaak van een kangoeroe mee uit Australië (96-204).

Vogels

Van Artis kregen we een zwartvoetpinguïn *Spheniscus demersus* (96-008, inmiddels opgezet) en mevrouw Francissen schonk een serie opgezette vogels (uilen, roofvogels, zangvogels) ten behoeve van de educatieve uitleencollectie (96-034). Dat gold ook voor een opgezette blauwe reiger (U. Dees, 96-378). Ook leuk: een oude paradijsvogel uit Nieuw Guinea (H. Stockman, 96-035). Ewold Horn schonk een opgezette matkop *Parus montanus* (96-374). Het voorgaande valt echter in het niet bij de schenking van drie (!) verzamelingen vogelschedels en losse vogelskeletten door Hans Post (96-375), Erwin Kompanje (96-376) en Willem Beekhuizen (96-377). Daarmee is het museum in het bezit gekomen van een grote, perfect gedocumenteerde vergelijkingscollectie van voornamelijk West-Palearctische vogelsoorten. Zeer welkom was ook een serie van 150 dia's die Jaap Luteyn van de eiercollectie (van vóór de brand in 1987) maakte en aan het museum schonk (96-042). Vanuit Haruku (Indonesië) bereikten ons twee poten, een huid en een embryo van het Moluks grootpoothoen *Eulipoa wallacei*, alsmede een casuaris-ei (Kees Heij, 96-074/77).

Overige gewervelden

Een reis van John Mulder naar Yemen leverde het museum flink wat aanwinsten op: negen gekko's (96-018/023, waaronder *Hemidactylus*, *Pristurus* en *Pytodactylus*), drie kikkers (96-015/16, *Euphlyctus*), zeven hagedissen (96-024/25: *Acantodactylus*, 96-043/44: *Agama*) en een skink (96-017: *Mabuya*). In dat zelfde rijtje horen ook de larven van *Euphicytus erenbergii* (96-038/39) en *Bufo tilhamicus* (96-040). Een belangrijke aankoop betrof een legsel van drie dinosaurussen eieren afkomstig uit de Aix-en-Provence, Frankrijk

De lippenbeer *Ursus ursinus* uit Artis.

(foto: Kees Moeliker)

boven: Het gewei met schedeldak van een rendier hangt in het trappenhuis.

onder: Poten van het grootpoothoen *Eulipoa wallacei*: de rest van het dier werd opgegeten door een vogelvangster.

(foto's: Kees Moeliker)

(96-030). Mevrouw van Meerwijk schonk een opgezette krokodil afkomstig 'uit een ver en warm land' (96-0235). Twee eikapsels van de rog *Raja oxyrinchus* uit de wateren ten noorden van Schotland, bereikten het museum via Erwin Kompanje (96-285).

Insecten

Ruud Vis bracht flink wat vlinders en andere insecten in: een *Catocala* sp., enkele vliegen Diptera uit Zuid-Limburg en Noord-Frankrijk (96-005) en ruim 100 geprepareerde vlinders van diverse Europese vindplaatsen (96-311). Uit de collectie van Jan Lucas kwamen 35 micro's en 124 macro's (vlinders), allemaal afkomstig uit het Staelduinse Bos (96-123), en 69 geprepareerde vlinders van een wat ruimere herkomst (96-196/197). De heer Heyt bezorgde een grote water-kever die midden op straat in Zevenkamp uit de lucht viel (96-057) en John Mulder vond een zandloopkever in Heinenoord (96-079). Zo kwamen er ook een ligusterpijlstaart uit Charlois (J. Stiemer, 96-101) en een grote loopkever uit Gambia (J. van Leeuwen, 96-121) binnen. De zuidelijke boomsprinkhaan *Meconema meridionale* dook, na Vlaardingen, nu ook op in Rotterdam-Schiebroek (R. Andeweg, 96-270). Nico Elfferich schonk twee exemplaren (met larvehuid) van het zeldzame wespje *Listrodromus nyctemerus* (96-310) en J.F. Hartog een mannelijk vliegend hert uit Assel, Gelderland (96-106).

Overige ongewervelden

Een mooie plaat leisteen met ammonieten uit het Duitse Holzmaden werd ons aangeboden door de heer van Zwieten (96-029). Peter Bor schonk zijn collectie fossiele schelpen, bestaande uit ruim honderd uitgezochte monsters en vele zakken gruis van bekende vindplaatsen in Nederland, België en Frankrijk (96-185/193 en 371). Moeliker bracht landslakken mee uit het Turkse Taurusgebergte (96-001/004). De tweede vondst voor de Oosterschelde van de Amerikaanse zwaardschede *Enis americanus* ligt nu in de collectie (M.J. en B.G. Otten, 96-033). Henk Menkhorst verrijkte de collectie met kleine slakjes (*Tricolia* en *Rissoa*) uit gruis van het Spaanse Algeciras (96-051/054), 21 monsters schelpen van het strand van Malindi, Kenya (96-150/170) en zeven van

Sidney en Darwin, Australië (97-173/180). Rob Vink deed ook een duit in het zakje met foraminiferen uit de Nederlandse Antillen (96-104/105), en 38 monsters schelpen uit de Golf van Aqaba, Egypte, waaronder *Lambis truncata*, *Tectus dentalus* en *Dosinia erythraea*, (96-206/207, 287/308 en 356/370). Henk de Jong verzamelde flink wat exemplaren van *Cymbium olla* in Portugal, nuttigde de inhoud en schonk de slakkenhuizen (96-203). Van het strand van de Berdan Delta, bij het zuid-Turkse Tarsus kwamen enige monsters *Araa's* (een zeldzame tweekleppige) en vijf vreemde gastropoden (Moeliker, 96-064/066). Frans de Jong breidde zijn schenking van schelpen uit Nieuw Zeeland uit met negen monsters, waaronder flink wat *Haliotus*-soorten (96-107/115). Korfmossels *Corbicula* kwamen van de Oude Maas bij Zwijndrecht (F. Esscher, 96-059) en van de rechter Rijnsoever bij Bonn-Beuel (Reumer, 96-094). Jan Lucas verrijkte dit jaar de collectie mariene ongewervelden met 113 monsters voornamelijk bestaande uit schelpen en kreeftachtigen gevonden langs de Nederlandse kust. Krabben kwamen verder uit Mersin, Turkije (Moeliker, 96-055) en uit de Noordzee (*Lithoides maja*, UK226 / K. Post, 96-067). Spinnen deden het goed in 1996 met dertien goed gedocumenteerde aanwinsten, grotendeels van de Kralingse Oudedijk: *Tegenaria atrica*, *Pholcus palangioides*, *Lepthyphantes leprosus*, *Segestria senoculata*, en *Amaurobius* sp. Van het DWL-terrein (10 hoog) kwamen *Tetrix denticulata* en *Clubiona terrestris*. Uit verre oorden: *Segestria* sp. (Turkije), *Dipaea dorsata* en *Dipoena torva* (Zwitserland).

Planten

Veel recent-historisch materiaal, onder andere afkomstig van het eiland 'de Beer', bevond zich in de herbaria die Henk de Jong (96-006) en Rochus Biesheuvel (96-050) aan de collectie toevoegden. Van mindere kwaliteit, maar toch ook aanwinsten die vermelding verdienen, waren de 40 gedroogde planten die mevrouw Ypenburg-Visser schonk (96-031). Herbariumbeheerder Remko Andeweg schreef in totaal 332 planten in het aanwinstenboek. Hieronder veel Rotterdamse stadsflora, waaronder – om maar een paar willekeurige voorbeelden te noemen – : ijzerhard *Verbena officinalis* (IJsselmonde, 96-334),

Een deel van de nieuw verworven collectie vogel-schedels en -skeletonten.

(foto: Kees Moeliker)

grote waternavel *Hydrocotyle ranunculoides* (Schiebroek, 96-336) en wijdvertakte centaurie *Centaurea diffusa* (Spoorweg-emplacement Noord, 96-338).

Stenen en mineralen

De belangrijkste aanwinst voor dit collectie-onderdeel betrof de schenking van een collectie van ruim 300 stuks (meest mineralen) bijeengebracht door J.C. Groenendijk en geschonken door mevrouw W. Groen-Van den Laan (96-058). Verder een robijn uit Zambia (H. Niedek, 96-036), een stuk touwlava uit IJsland (L. Boslooper, 96-099), een vuursteen uit Limburg (H. Berben, 96-309) en een mooi stukje strontianiet uit Oostenrijk (J. Breedveld, 96-120), en tenslotte, ook amyant, gips en calciet uit Zwitserland en Tjechië (K. Baars, 96-181/183).

Boeken en tijdschriften

Eervolle vermelding verdient de schenking door het Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden van de bijna complete reeksen van Zoölogische

Mededelingen, Zoölogische Verhandelingen en Zoölogische Bijdragen, bij elkaar goed voor enige meters tijdschrift en een waardevolle aanwinst voor onze bibliotheek.

Andere 'zware' aanwinsten betroffen diverse vogelboeken (J. Luteyn, 96-041) en ruim honderd natuur- en tuinboeken (96-205, M. Laupman). Losse schenkingen waren: oude zoölogische werken (J. Gombert, 96-047), Hongaarse natuurgebieden (K. Vrijdag, 96-184), vogelpark Walsroden (C. Heij, 96-194), diverse malacologische boeken en tijdschriften (H. Menkhorst, 97-073), jaargangen *Ardea* en *Kosmos* (96-081, C. van Es) en vele tientallen overdrukken (96-088, E. Kompanje).

De schenking van de bijna complete reeks Zoölogische Mededelingen neemt flink wat kastruimte in beslag.

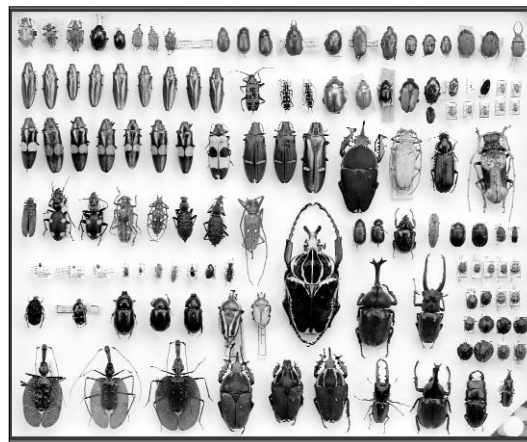
(foto: Kees Moeliker)

Museumnieuws

De Super Insecten Show

Van 21 februari t/m 3 mei 1998 zal de begane grond van de villa in het teken staan van insecten. We doen dat in samenwerking met onze buurman de Kunsthal onder de titel DE SUPER INSECTEN SHOW. De Kunsthal presenteert dan een opstelling van tot 600x vergrote modellen (uit het Natural History Museum, Londen) van een libel, een honingbij, een mug, een vlo, een luis en nog acht andere spectaculaire insecten, aangevuld met een fraaie selectie levensecht materiaal uit onze collectie, levende exemplaren in terraria en een ruimte waar kinderen (en hun ouders) insectenpreparaten door binoculaire microscopen kunnen bekijken. In het Natuurmuseum verandert de Hoboken Salon in de studeerkamer van niemand minder dan Charles Darwin. Hij spreekt, op ware grootte en aangedreven door perslucht, de bezoekers toe over zijn passie voor insecten. Verder zullen er in de WERELDNATUUR-zaal flink wat insecten uit het collectie-depot

getoond worden. Een bezoek aan DE SUPER INSECTEN SHOW in de Kunsthal en het Natuurmuseum staat borg voor een unieke kennismaking met het insectenrijk.

Opening Alfabe(s)tarium

Op zaterdagmiddag 1 november opende de directeur van Naturalis (voorheen het Nationaal Natuurhistorisch Museum, Leiden) drs W.G.

Een lade met tropische kevers uit de NMR-collectie.

(foto: Leo de Deugd)